

Nader onderzoek groene
glazenmaker
ter plaatse van:

**De Hemmen III
Sneek**

projectnummer

172246

VERANTWOORDING

RAPPORT

Type onderzoek : **Nader onderzoek**
Locatie onderzoek : **De Hemmen III te Sneek**
Projectnummer : **172246**
Versie rapportage : **1**
Auteur : **M. Bartelds MSc.**

Controle en vrijgave : **J. Kamps MSc.**
Paraaf vrijgave :

Datum : **10 augustus 2018**

OPDRACHTGEVER

Naam : **Gemeente Súdwest-Fryslân**
Postbus 10000
8600 HA Sneek

Contactpersoon : **Mevr. R. Pastoor**

UITGEVOERD DOOR

KANTOOR ZUIDWOLDE

Industrieweg 20
7921 JP Zuidwolde
Tel.: 0528-373982
Fax.: 0528-373907
info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

KANTOOR APPINGEDAM

Opwierderweg 160
9902 RH Appingedam
Tel.: 0596 633355
Fax.: 0528-373907

KANTOOR ALMERE

Transistorstraat 91-34
1322 CL Almere
Tel.: 036 8200376
Fax.: 0528-373907

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een nader groene glazenmaker onderzoek, verricht ter plaatse van **De Hemmen III te Sneek**, in opdracht van **Gemeente Súdwest-Fryslân**.

Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien:

- de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is
- de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken
- het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING EN DOELSTELLING	5
1.2	KWALITEITSBORGING.....	5
1.3	LEESWIJZER	5
2	ONDERZOEKSLOCATIE	6
2.1	BESCHRIJVING ONDERZOEKSLOCATIE	6
2.2	WERKZAAMHEDEN	9
3	ONDERZOEKSOPZET	11
3.1	GROENE GLAZENMAKER	11
4	RESULTATEN	12
4.1	GROENE GLAZENMAKER BRONNENONDERZOEK	12
4.2	GROENE GLAZENMAKER veldONDERZOEK	12
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	14
5.1	CONCUSIES onderzoek naar groene glazenmaker	14
5.1.1	Functie van het plangebied voor groene glazenmaker	14
5.2	VERVOLG	14
5.2.1	Ontheffing	14
5.2.2	Zorgplicht	14
5.3	VERANTWOORDING	14
	LITERATUUR	15
Bijlage 1	Nadere informatie wetgeving	

Onze rapportage is opgezet in kleur, om het u bij het lezen van het digitale document visueel aantrekkelijk te maken. Uiteraard kan het document ook op papier worden afgedrukt, waarbij we willen wijzen op de mogelijkheid om het document in zwart-wit af te drukken om kosten en toner te besparen.

1 INLEIDING

In opdracht van Gemeente Súdwest-Fryslân is door Eco Reest BV een nader onderzoek uitgevoerd naar de groene glazenmaker ter plaatse van de Hemmen III te Sneek.

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING

Vanwege het beoogde project is een quickscan uitgevoerd door Eco Reest ter plaatse van het terrein (rapportnummer 161676, datum 21 november 2017). Hieruit is naar voren gekomen dat een deel van de watergangen binnen de onderzoekslocatie geschikt is voor de beschermde groene glazenmaker. Om vast te stellen of uit te sluiten dat de groene glazenmaker zich op de locatie bevindt is nader onderzoek uitgevoerd.

Doel van het nader onderzoek is tweeledig:

- Er wordt vastgesteld of het onderzoeksgebied gebruikt wordt door de groene glazenmaker.
- Er wordt bepaald of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

1.2 KWALITEITSBORGING

Eco Reest streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren.

Eco Reest is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk. Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest BV, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en maakt gebruik van een overkoepelende ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen en met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse soorten (ontheffing FF/75A/2014/061, geldig tot 16 maart 2020).

Conform de eisen uit onze ethische code behandelt Eco Reest BV alle gegevens vertrouwelijk, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoekslocatie besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies en advies voor eventueel benodigde vervolgstappen voor het project.

2 ONDERZOEKSLOCATIE

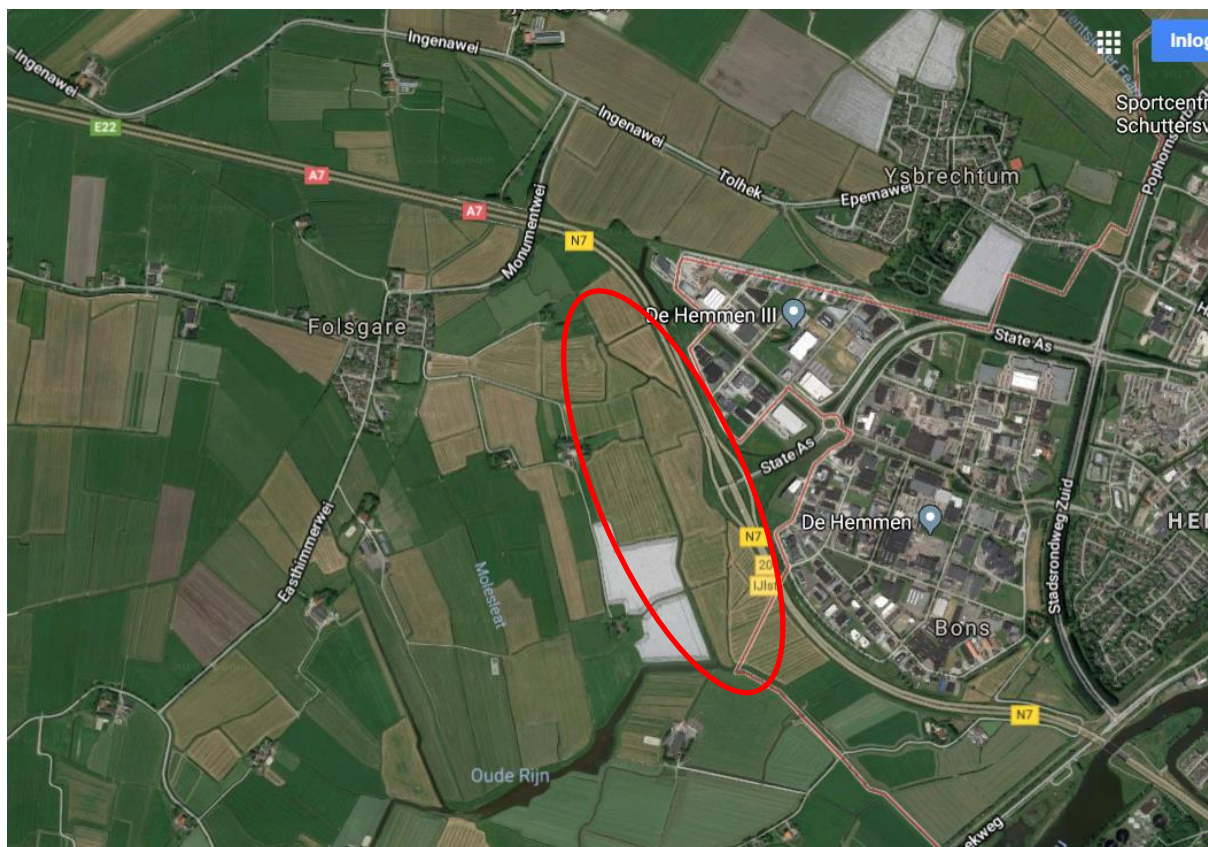
In dit hoofdstuk is de onderzoekslocatie beschreven en weergegeven.

2.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSLOCATIE

De onderzoekslocatie is gelegen in het landelijk gebied ten westen van Sneek en bestaat uitsluitend uit graslanden met watergangen in de vorm van sloten. In de omgeving is eveneens groen aanwezig in de vorm van graslanden, sloten en enkele bosschages. Dit betreft voornamelijk percelen met intensief agrarisch gebruik.

Ten noorden en oosten wordt het gebied begrenst door de A7 met daarachter een industrieterrein. De Oude Rijn begrenst ten zuiden het onderzoeksgebied. In de aanwezige waterwegen bevindt zich waterflora en waterfauna. Hier en daar bevinden zich erven van agrarische bedrijven, inclusief windsingels en bosschages.

In figuur 2.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Onderzoekslocatie (rode ovaal) (bron achtergrondkaart: Google maps).

In figuur 2.2 t/m 2.5 zijn foto's opgenomen van het plangebied.

Figuur 2.2 Weergave van het onderzoeksgebied (juli 2018).

Figuur 2.3 Weergave van het onderzoeksgebied (juli 2018).

Figuur 2.4 Weergave van het onderzoeksgebied (augustus 2018).

Figuur 2.5 Weergave van het onderzoeksgebied (augustus 2018).

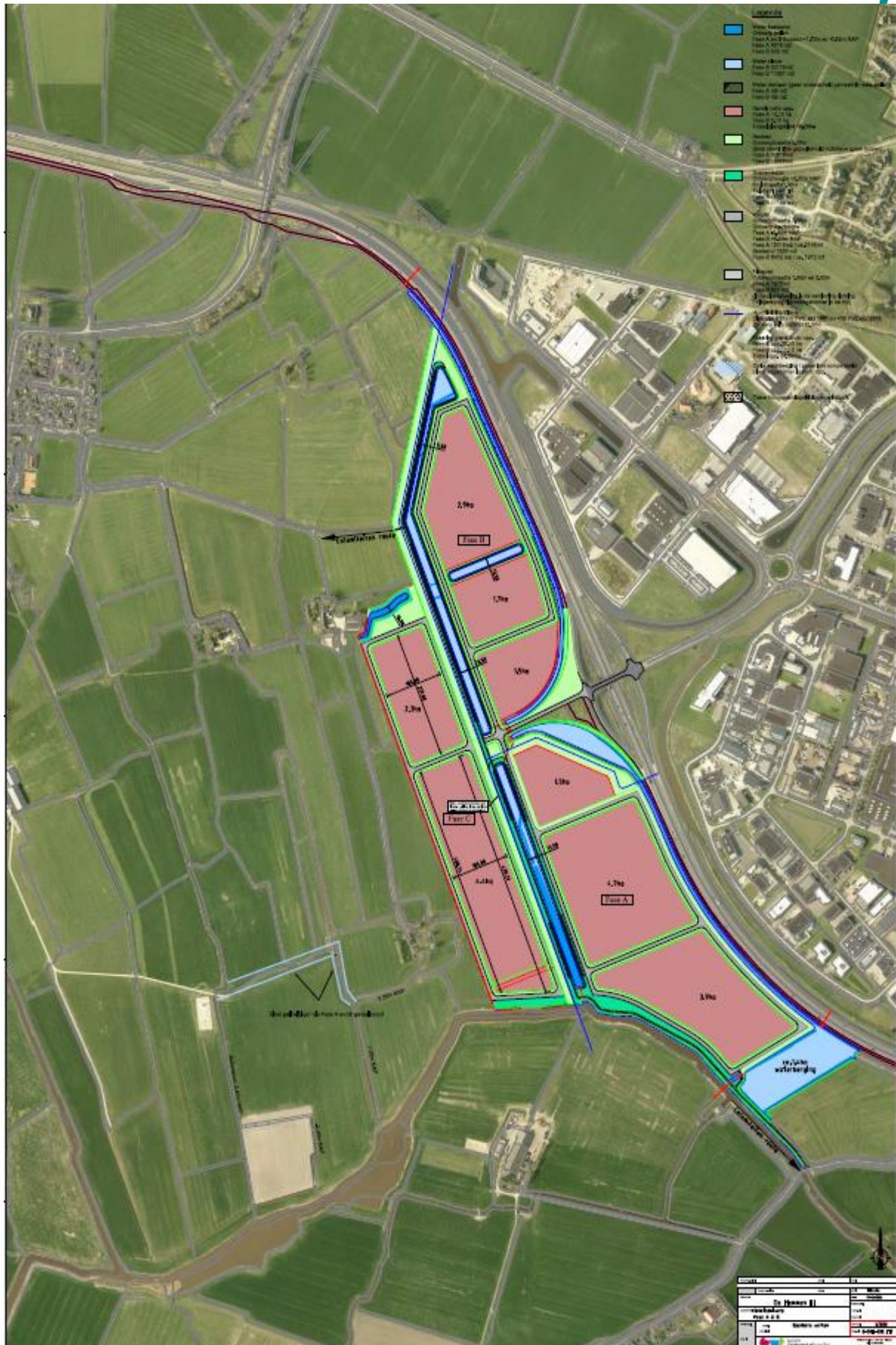
2.2 WERKZAAMHEDEN

De opdrachtgever is voornemens om het bedrijventerrein De Hemmen in het westen van Sneek uit te breiden in westelijke richting. Het ontwikkelingsgebied wordt gewijzigd van een gebied met agrarische bestemming (graslanden en watergangen) naar een bedrijventerrein waar in de toekomst bedrijven tot maximaal milieucategorie 3.1 of met toestemming van het college B&W tot maximaal 4.1 zich kunnen vestigen. Hierbij valt te denken aan voornamelijk kleine industrie en kantoorpanden. Het gebied wordt begrenst door de Oude Rijn en de A7.

Als onderdeel van de ontwikkelingen wordt een kleine zijtak van de Oude Rijn en verschillende sloten gedempt. Een deel van de Oude Rijn binnen het onderzoeksterrein zal mogelijk worden vergraven tot waterberging. Eveneens wordt de waterstand verlaagd en het ontwikkelingsgebied verhoogd.

Ten behoeve van de werkzaamheden wordt het groen binnen het onderzoeksterrein verwijderd en / of gewijzigd. In figuur 2.6 is de onderzoekslocatie weergegeven en bevat een situatieschets waarop is aangegeven welk deel van de Oude Rijn in tact blijft.

Ten behoeve van de ontwikkeling worden bestaande landschapselementen verwijderd of gewijzigd.

Figuur 2.6. Te ontwikkelen plangebied de Hemmen III (gekleurde vlakken) (bron kaart: gemeente Súdwest-Fryslân).

**Nader onderzoek naar de groene glazenmaker
De Hemmen III te Sneek (Kenmerk 172246)**

3 ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

3.1 GROENE GLAZENMAKER

De aanwezigheid van groene glazenmaker binnen het plangebied is onderzocht middels twee veldbezoeken in de periode juli – augustus, tijdens de periode dat doorgaans de hoogste aantallen worden waargenomen. In deze periode sluipt ook het grootste deel van de larven uit.

Bij het veldwerk zijn alle watergangen binnen het plangebied onderzocht. In de watergangen waar krabbenscheer aanwezig is, is gedetailleerd onderzoek uitgevoerd en werden zichtwaarnemingen aan imago's (volwassen libellen) genoteerd. Ook zijn de aanwezige krabbenscheer bemonsterd op aanwezigheid van larvenhuidjes. Indien aanwezig werden deze met een microscoop gedetermineerd.

Het veldwerk is bij goede weersomstandigheden uitgevoerd (gebaseerd op Handleiding Landelijk Meetnet Libellen van de Vlinderstichting en het CBS):

- zonnig weer (bewolking minder dan 75%);
- windkracht niet hoger dan 4 Beaufort;
- de temperatuur niet lager dan 17 graden Celsius.

Daarnaast is een aanvullend bronnenonderzoek uitgevoerd.

4 RESULTATEN

4.1 GROENE GLAZENMAKER BRONNENONDERZOEK

In de Nationale Databank Flora en Fauna (NDF) zijn in de afgelopen tien jaar geen waarnemingen geregistreerd van de groene glazenmaker in een straal van ruim vijf kilometer rond de onderzoekslocatie. Hoewel geen meldingen van de groene glazenmaker zijn geregistreerd, is de waardplant krabbenscheer wel aanwezig binnen en buiten de onderzoekslocatie (figuur 4.1).

Figuur 4.1. Voorbeeld van aanwezig krabbenscheer (binnen rode cirkel) in een watergang in het westelijk deel van de onderzoekslocatie.

De groene glazenmaker is strikt gebonden aan groeiplaatsen van krabbenscheer en legt haar eieren uitsluitend in deze waardplanten. Hiervoor moet een betrekkelijk dichte krabbenscheervegetatie aanwezig zijn zoals weergegeven in figuur 4.1. Het uitsluipen van de larven vindt doorgaans plaats van eind juni tot eind augustus met een piek in de eerste helft van augustus. Hierop zijn de datums van de veldbezoeken gebaseerd, waarbij ook rekening gehouden is met de actuele vliegtijden welke worden genoemd op de website van de vlinderstichting (Libellennet.nl).

4.2 GROENE GLAZENMAKER VELDONDERZOEK

De veldbezoeken hebben plaatsgevonden in de meest optimale periode en omstandigheden. Het eerste veldbezoek vond plaats op 25 juli 2018, de tweede op 6 augustus 2018. De weersomstandigheden en waarnemingen van groene glazenmakers worden weergegeven in tabel 4-1.

Tabel 4-1. Veldbezoeken en waarnemingen van groene glazenmakers.

Onderzoeksrond	Datum (2018)	Weersomstandigheden	Waarneming
1	25-7-2018	zeer licht bewolkt, droog, windkracht 3 Beaufort, temperatuur 28 graden Celsius	geen waarneming
2	6-8-2018	onbewolkt, droog, windkracht 1 Beaufort, temperatuur 32 graden Celsius	geen waarneming

Gedurende beide veldbezoeken zijn geen imago's en / of larven(-huidjes) van de groene glazenmaker aangetroffen. Wel zijn een aantal imago's van de paardenbijter (figuur 4.2) waargenomen ter plaatse van de onderzoekslocatie.

Figuur 4.2. Waargenomen paardenbijter ter plaatse van het grootste krabbenscheerveld binnen de onderzoekslocatie.

De paardenbijter is een zeer algemene libellensoort in de familie glazenmakers (*Aeshnidae*). De paardenbijter is geen ontheffingsplichtige soort zoals de groene glazenmaker.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 CONCLUSIES ONDERZOEK NAAR GROENE GLAZENMAKER

5.1.1 Functie van het plangebied voor groene glazenmaker

Uit het bronnenonderzoek en de veldbezoeken voor het groene glazenmakeronderzoek komt naar voren dat de groene glazenmaker niet aanwezig is binnen de contouren van de onderzoekslocatie. Van zowel imago's als larven(-huidjes) zijn geen exemplaren aangetroffen. Bij de voorgenomen werkzaamheden worden daarom verblijfplaatsen van groene glazenmakers niet aangetast. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming ten aanzien van groene glazenmakers is niet nodig voor de voorgenomen werkzaamheden.

5.2 VERVOLG

5.2.1 Ontheffing

Voor het wegnemen of verstoren van functionele gebieden voor de groene glazenmaker is wettelijk gezien een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Er is zijn geen verblijfplaatsen van middelzwaar tot zwaar beschermde soorten aangetroffen. Daarom is in dit geval geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

5.2.2 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

5.3 VERANTWOORDING

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Als er vragen zijn naar aanleiding van het onderzoek dan kunt u contact opnemen met ons bureau.

Eco Reest BV

M. Bartelds MSc.

LITERATUUR

Bos, F., Wasscher, M. en Reinboud, M.. Veldgids nr. 9: Veldgids libellen. 6^e druk (2012), KNNV Uitgeverij, Zeist.

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017)
Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming,
versie juli 2017.

www.BIJ12.nl

www.libellennet.nl

www.ndff.nl

www.natuurloket.nl

www.soortenbank.nl

www.synbiosis.alterra.nl/

www.vlinderstichting.nl

BIJLAGE 1

NATUURWETGEVING

In Nederland is de bescherming van soorten sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet Natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een ontheffing of een vrijstelling.

Binnen de Wet natuurbescherming wordt bij ruimtelijke ingrepen onderscheid gemaakt tussen Europees beschermde soorten (artikel 3.5 soorten) en nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 soorten). De lijst Europees beschermde soorten bestaat uit soorten die genoemd zijn in:

- Habitat Richtlijn bijlage IV onderdeel a
- Bijlage 2 verdrag van Bern
- Bijlage 1 verdrag van Bonn

Vogels

Ten aanzien van vogels is in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het volgende opgenomen:

- Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te rapen en deze onder zich te hebben.
- Het is verboden vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen.

Verstoren mag wel indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Bovenstaande houdt in dat de nesten van alle inheemse soorten tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels is een ontheffing nodig. Net als onder de Flora- en faunawet, zijn nestplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Overige Europees beschermde soorten

Voor overige Europees beschermde soorten (uit bijlage IV, onderdeel a van de Habitatrichtlijn) is artikel 3.5 van toepassing. Volgens dit artikel is het verboden Europees beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- opzettelijk te verstoren;
- eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Overige nationaal beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming is een lijst met Nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming houdt in dat het verboden is nationaal beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

Provincies beslissen zelf voor welke soorten van deze lijst een vrijstelling geldt.

De provincie waar de ingreep plaatsvindt is in de meeste gevallen het bevoegd gezag.

MILIEU ADVIESBUREAU

Eco Reest

Advies vanuit een groen hart

